

diel od malej akceptovateľnosti myšlienkových obsahov, ktoré takto utvorene neologizmy prinašajú, su prijateľne aj pre modernu slovenčinu, v ktorej sa začína odražať „interlingválna“ kompetencia zainteresovaných komunikantov. Možno chvíľu potrvá, kým neologizmy (nielen) feministického diskurzu budu dobre dešifrovateľne a nestrati sa efekt slovnej hry, keďže to si vyžaduje znalosť iných, aj mimojazykových reálií. Z tých zabavnejších verbalných invencií do slovenčiny prenikli napr

gynesis – aluzia na **genesis**,

gynergia aluzia na **energiu**,

gyn/ecology, /**gyn/ekológia**/ – dvojzmysel (1 všeobecne – lekarska veda, 2 žart ženská ekologia, 3 titul knihy feministky M Daly),

herstory (jej príbeh, jej historia) – aluzia na **his/story** (históriu, prípadne jeho story – príbeh),

shevolution (jej revolucia, či evolucia) – alternatíva k **revolution**

ihrsinn (jej zmysel) – **irrsin** (nezmysel)

sexistencia – **existencia**.

Ako feministicky diskurz nazýva svoje špecifické aktivity?

Napriek tomu že feminizmus i **gender studies** su už výrazne diferencované, existuju v rámci nich spoločné metodologické idey, ktoré determinuju spôsob formovania feminologie. Jednou z aktivít je snaha o formovanie ženskej **kontra-kultury**, kompenzovanie mužského **main-streamu** vo vede. Jedným z proklamovaných spôsobov je **action research**, aktívny spoločenský výskum so zamernou interakciou výskumníka so skumaným. Metodologicky je to prístup skusenostnej analýzy (**experiential analysis**), feministicky **holizmus**, odmietanie klasickeho dualizmu a jeho nahradenie interakcionizmom a pokus o vytvorenie planoveho jazyka **e-prime**, ktorý sa líši od bežnej angličtiny „iba“ absenciou všetkých tvarov slovesa byť. V praktickej rovine su formulované požiadavky na pravnu **izonómiu** (rovnosť), reprodukčnú slobodu a vedomie (**reproductive freedom**, **reproductive consciousness**), moc nad vlastným telom (**bodily selfdetermination**), sebauvedomovanie (**object-selves**) a svojpomoc (**self-help**). A napokon, v tom najširšom kontexte je feministicky diskurz súčasťou toho súčasného postmoderneho, s ktorým ho spája predovšetkým idea dekonštrukcie tradičného diskurzu. Je zrejmé, že tento proces sa viaže aj na spoločenskú situáciu a že sa nejakým spôsobom odiaža v jazyku. Slovensky feministicky diskurz je stále príliš marginalny a chudobny na domáce aktivity, informácie, texty a polemiky, aby bolo možné hneď pri úvodnej lingvistickej sonde doň vyvodzovať si čokoľvek o jeho užitočnosti, jedinečnosti alebo naopak, o jeho vyslovenej zbytočnosti. Byva tiež „dobrym“ zvykom distancovať sa od neho. Mojim zámerom však bola vecna reflexia verbalneho stvarenia leitmotívov ukrivdenosti, ake sa vyskytli v slovenskom feministickom diskurze, bez ambícií jednoznačne klasifikovať

tento komplexný a komplikovaný jav z úrovne jazyka. Pretože podstata feminizmu nespočíva ani tak v jazyku, ktorým sa šíri, ako skôr v rodovom vedomí a socialnej pamäti členov konkrétneho ľudského spoločenstva.

Literatura

ASPEKT, 1, 2, 3/1995, 1 2/1996

BORKOWSKA, G. Miltonove dcéry. Slovenské pohľady, 1991, s. 100–109.

BURZYNSKA, A. Dekonstrukcia ako kritika interpretácie. Slovak Review, 4, 1995, s. 160–172.

BUTOROVA, Z. a kol. On a ona na Slovensku. Bratislava, Focus 1996.

CASSIRER, F. Filozofie symbolických forem. Praha, Oikymen 1996.

CIXOUS, H. Smiech medzi. Teksty drugie, 1993, s. 147–166.

CODEOVA, L. – KELLEROVA, E. – DOCEKALOVA N. H., WEISSHAUPTOVA, B. Štyri pohľady do feministického filozofie. Bratislava, Archa 1994.

EISNER, P. Čeština a žena. Aspekt, 2/1994, s. 24–28.

FARKAŠOVA, E. Feminizmus verzus postmodernizmus. Filozofia, 9, 1992, s. 521–530.

FARKAŠOVA, E. Utek z jazyka moderny. Romboid, 27, 1992, s. 16–27.

GONTARCZYK, E. Kobiecosc i męskosc jako kategorie społeczno-kulturowe w studiach feministycznych (perspektywa socjologiczno-pedagogiczna). Poznan, Eruditus 1995.

HANDKE, K. Status rodzinny i zawodowy a językowe zachowania kobiet i mężczyzn. In: Studia z filologii polskiej, s. 5–24.

HOFFMANNOVA, J. Feministická lingvistika? Naše řeč, 78, 1995, s. 80–91.

HUMM, M. Słownik teorii feminizmu. Warszawa, Semper 1993.

IVANOVA-ŠALINGOVA, M. – MANIKOVA, Z. Slovník cudzích slov. Bratislava, SPN 1983.

Język i kultura. Tom 9. Plec w języku i kulturze. Wrocław, Wiedza o kulturze 1994.

CHOLUJ, B. Źażkosti feministického diskurzu v literatúre a ženskom hnutí. In: Dialóg a dialogickosť v politike, spoločnosti, filozofii a kultúre. Bratislava, SAP 1993, s. 79–84.

KICZKOVA, Z. Zachrana prírody z perspektívy ekofeminizmu. In: Spory o charakter ekologickej paradigmy. Bratislava, Filozofický ústav SAV 1993, s. 79–90.

KICZKOVA, Z. Ekofeminizmus Charlene Spretnakovej. In: Ekofilozofické koncepcie. Bratislava, Filozofický ústav SAV 1994, s. 19–28.

KOPALINSKI, W. Encyklopedia drugiej płci. Warszawa, Rytm 1995.

ONDREJOVIČ, S. Jazykova ekológia a ekológia lingvistiky. Jazykovedny časopis, 47, 1996, s. 3–21.

OPOČENSKA, J. Zpovzdáli se divaly také ženy. Praha, Kalich 1995.

SHOWALTER, E. Krytyka feministyczna na bezdrozích. Teksty drugie, 1993, s. 115–146.